





011683 2007 PZDB-B-07249

Vergunning ex art 19d, natuurbeschermingwet 199

Belanghebbenden die een zienswijze tegen het ontwerpbesluit hebben ingediend of die kunnen aantonen dat zij redelijkerwijs niet kunnen worden verweten dat zij geen zienswijzen hebben ingediend tegen het ontwerpbesluit kunnen gedurende zes weken, ingaande de dag na de dag waarop een exemplaar van het besluit ter inzage is gelegd, beroep bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State instellen.

Als u overweegt beroep in te stellen, kunnen we u een informatiefolder toezenden. U kunt deze aanvragen via telefoonnummer (0118) 631 260. U kunt deze informatie ook downloaden via <http://loket.zeeland.nl/bezwaar/beroep>.

#### Voorlopige voorziening

Zodra iemand een beroepschrift indient tegen deze vergunning, betekent dat niet dat de vergunning direct geschorst is. Om een mogelijke herziening van dit besluit te bespoedigen kan de indiener van een beroepschrift een verzoek om een voorlopige voorziening indienen. Dit kan wanneer de indiener van mening is dat er sprake is van 'onverwijlde spoed', gelet op de betrokken belangen (artikel 8.81, lid 1 van de Algemene Wet Bestuursrecht). Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd. Het verzoek kunt u richten aan:

Voorzitter van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State  
Postbus 20019  
2500 EA DEN HAAG

#### Vragen

Heeft u vragen over de vergunning? Belt u dan met de heer [REDACTED], bereikbaar via (0118) [REDACTED] of de heer [REDACTED], bereikbaar via (0118) [REDACTED], op werkdagen tussen 9.00 en 17.00 uur.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,  
namens de(en)

[REDACTED]  
[REDACTED],  
hoofd afdeling Water en Natuur.

bijlage: delen A, B en C

**Deze vergunning bestaat uit drie delen:**

In deel **A** leest u waarvoor en waarom u de vergunning krijgt.

In deel **B** leest u over het wettelijke kader en het beleid die een rol spelen bij het verlenen van deze vergunning.

In deel **C** leest u meer over het Natura 2000-gebied Oosterschelde en de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied.

## Deel A. De vergunning

Wij verlenen u vergunning voor het versterken van het dijktraject Bruinissepolder in het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

Dit doen we op grond van artikel 19d, eerste lid van de Natuurbeschermingswet uit 1998. De vergunning geldt in het Natura 2000-gebied Oosterschelde voor het deel dat is aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Hierin hebben we de aanvraag voor het Habitatrichtlijngebied meegenomen (conform artikel 6, lid twee, drie en vier van de Habitatrichtlijn).

Hieronder leest u achtereenvolgens:

- welke voorschriften wij aan deze vergunning verbinden;
- tot wanneer de vergunning geldig is;
- voor welke activiteiten u de vergunning precies krijgt;
- op welke argumenten wij onze beslissing hebben gebaseerd;
- de zienswijzen van verschillende belanghebbenden.

### 1. Voorschriften

Om de natuur in het Natura 2000-gebied te beschermen, verbinden we aan de vergunning een aantal voorschriften. Tijdens het uitvoeren van uw activiteit bent u dan ook verplicht zich aan onderstaande voorschriften te houden.

*Locatiespecifieke voorwaarden/mitigerende maatregelen:*

1. Voor aanvang van de werkzaamheden wordt een paddenscherm geplaatst tussen dijkpaal 0361 en dijkpaal 0375 (het traject ten zuiden van de inlaag) om te voorkomen dat de Rugstreepad op het werkkerrein terechtkomt.
2. Vóór de werkzaamheden in het kader van Project Zeeweringen aan dit dijkvak een aanvang nemen, uiterlijk vóór de aanvang van het broedseizoen (15 april), zal een schelpenbankje gerealiseerd worden in de omgeving van de voormalige veerhaven in de Anna Jacobapolder (Sint Philipsland), aan de overzijde van Het Zijpe.
3. Bij voorkeur zijn de werkzaamheden en/of het transport over de dijk bij de Slikken van Viane tussen dijkpaal 0358 en dijkpaal 0361 voor 01 augustus afgerond om foeragerende vogels zo min mogelijk te verstoren.
4. Voorbereidende werkzaamheden op de kruin van de dijk dienen te zijn begonnen vóór aanvang van het broedseizoen van de tureluur (half april). Broedvogels kunnen dan tijdig uitwijken zodat verstoring van nesten wordt voorkomen.
5. De werkstrook in de schorvegetatie op het voormalig sluisplateau tussen dijkpaal 0395 en dijkpaal 0399 wordt beperkt tot maximaal 10 m (standaard is 15 m). Na afloop van de werkzaamheden wordt de bodem op het oude niveau teruggebracht waarbij de bodemlagen zo veel mogelijk in de oorspronkelijke volgorde worden teruggebracht.
6. De schorvegetatie op het voormalig sluisplateau en de inlaag dient niet te worden gebruikt als opslaglocatie van materialen en materieel. Buiten de werkstrook wordt hier ook geen vrijkomende grond gedeponeed.
7. Het permanente verlies van circa 0,99 ha beschermd habitat door de werkzaamheden leidt tot een herstelopgave. Deze herstelopgave zal in gezamenlijkheid met eerdere en toekomstige kleine verliesposten bij de dijkverbeteringswerken door de initiatiefnemer gerealiseerd worden.

*Standaard voorwaarden/mitigerende maatregelen voor dijktrajecten:*

8. Vóór 15 maart wordt de vegetatie op het buitentalud en kruin door maaien of beweiding zeer kort gehouden, tenzij in de locatiespecifieke maatregelen anders is aangegeven.
9. Op schorren of slikken bedraagt de breedte van werkstrook maximaal 15 meter, gerekend vanuit de waterbouwkundige teen van de dijk. Op locaties waar zich zeegras bevindt wordt voorzover mogelijk een smallere werkstrook aangehouden.
10. Indien het voorland uit slik bestaat, dienen vrijkomende grond en stenen ter plaatse van de kreukelberm verwerkt te worden en niet over de gehele werkstrook. De stenen en grond dienen zo

- egaal mogelijk over grote dijk lengte verdeeld te worden, waardoor de ophoging zo min mogelijk wordt. Perkoenpalen en overige vrijkomend materiaal dienen verwijderd en afgevoerd te worden.
11. Het voorland (slik en schor) in de werkstrook dient aansluitend op de werkzaamheden op de oorspronkelijke hoogte te worden teruggebracht. Voor slik geldt dit voor de werkstrook buiten de kreukelberm, voor schor echter over de gehele breedte van de werkstrook. Eventuele kreekjes die binnen de werkstrook (en buiten de kreukelberm) zijn gelegen dienen vooraf geregistreerd, en na afloop, hersteld te worden.
  12. Er vindt op het slik of schor geen opslag van materiaal en/of grond plaats buiten de werkstrook, ook niet in aangrenzende dijktrajecten.
  13. Er vindt geen betreding van het voorland buiten de werkstrook plaats, niet door personen noch met materieel, tenzij in de locatiespecifieke maatregelen anders is aangegeven.

*Overige voorwaarden:*

14. De dijkverbetering dient strikt te worden uitgevoerd conform de aanvraag, voor zover niet in tegenspraak met de in deze vergunning geformuleerde voorwaarden.
15. Bij de inzet van hydraulische machines dient te worden voorkomen dat er olie lekkage plaatsvindt. Mocht er desondanks toch verontreiniging plaatsvinden dan dient dit naar een erkende verwerker te worden afgevoerd.
16. Zodra personeel van de politie, de provincie Zeeland of de Algemene Inspectie Dienst vraagt naar uw vergunning, bent u verplicht om deze te tonen.
17. U dient u de heer C. Beekman, medewerker Handhaving van de provincie Zeeland, op de hoogte te brengen wanneer u begint met uw werkzaamheden ten behoeve van de alternatieve broedlocatie op St. Philipsland en bij de start van de werkzaamheden aan het dijktraject. Hij is bereikbaar via telefoonnummer (0118) 631 956 of via het mailadres c.beekman@zeeland.nl.

## 2. Geldigheid

Deze vergunning is geldig tot en met 31 december 2009. Zorgvuldig nakomen van de bovenstaande voorschriften, voorkomt dat we de vergunning voortijdig intrekken of wijzigen.

## 3. Uw activiteiten

U hebt de vergunning aangevraagd voor het versterken van het dijktraject Bruinissepolder, gelegen in de gemeente Schouwen-Duiveland. Het betreft de kadastrale percelen kadastrale gemeente Bruinisse, sectie G, nrs. 242, 1017, 1023, 1026, 1029, 1332.

U geeft aan dat een groot deel van de Nederlandse dijken aan de zeezijde tegen golven wordt beschermd door een steenbekleding. Uit onderzoek van de Technische Adviescommissie voor de Waterkeringen is naar voren gekomen dat in Zeeland deze steenbekleding onvoldoende tegen zeer zware stormen bestand is. Anders gezegd: de steenbekleding is in veel gevallen te licht en voldoet niet aan de veiligheidsnorm. Om dit probleem op te lossen is in 1996 het project Zeeweringen gestart. Hierin werken Rijkswaterstaat, de Zeeuwse waterschappen en de provincie Zeeland samen. Daarvoor is het Projectbureau Zeeweringen in het leven geroepen. Het doel is de met steen beklede delen van het buitentalud van de dijk te verbeteren op de plaatsen waar dat nodig is.

Na verbetering dienen de dijktrajecten te voldoen aan de veiligheidsnorm zoals die is vastgelegd in de Wet op de Waterkering. Veiligheid is eerste prioriteit, maar daarnaast geeft u aan dat er ook aandacht is voor de gevolgen van de dijkverbeteringswerken voor het landschap, de natuur, cultuurhistorie (de LNC-waarden) en overige belangen, zoals ruimtelijke ordening, omwonenden en milieu.

Het traject heeft een lengte van circa 4 kilometer, het traject loopt van dijkpaal 0361<sup>+20</sup> tot dijkpaal 0401. De werkzaamheden betreffen op hoofdlijnen:

- Voor het gehele dijktraject wordt een compleet nieuwe kreukelberm aangelegd. De dikte van de toplaag bedraagt 0,70 m en de minimale breedte 5 m. De minimale sortering voor de toplaag van de kreukelberm bedraagt 40 - 200 kg. Over het gedeelte tussen dijkpaal 0395 en dijkpaal 0399 (oude sluisplateau) wordt de kreukelberm na aanbrengen weer afgedekt. Van dijkpaal 0361 tot dijkpaal 0383 is sprake van teenverschuiving van maximaal 0,50 m. Op het overige traject is geen sprake van teenverschuiving.
- Het toepassen van zuilen van 45 cm tot 50 cm, welke ingewassen worden met 75 kg/m<sup>2</sup> (bij 45 cm) of 85 kg/m<sup>2</sup> (bij 50 cm) gebroken materiaal. Het plaatselijk aanvullen van de huidige kleilaag of mijnsteenlaag, daar waar deze onvoldoende dik is. Beneden GHW wordt in het algemeen in plaats van een aanvullende kleilaag een hydraulisch fosforslakkenmengsel (0/40 mm) van dezelfde dikte aangebracht.
- Het afstrooien van de gepenetreerde bekledingen met lavaslakken 45/150 mm (laagdikte 0,10 m).
- Het aanleggen van een onderhoudsstrook bestaande uit een laag fosforslakken 0/45 mm. Deze slakken worden na uitvoering voorzien van een asfaltlaag. Deze onderhoudsstrook wordt over het

gehele traject toegankelijk voor fietsers. De strook ligt deels op de kruin en deels op de berm van de dijk.

- Het toepassen van een overlappingsconstructie tussen dijkpaal 0383 en dijkpaal 0401. Deze constructie sluit direct aan op de kreukelberm, derhalve vindt geen teenverschuiving plaats. Tussen dijkpaal 0361 en dijkpaal 0383 worden betonzuilen aangebracht vanaf de teen van de dijk. In dit geval wordt een nieuwe teenconstructie geplaatst en is teenverschuiving onvermijdelijk. Deze draagt maximaal 0,50 m.
- Op het stuk tussen dijkpaal 0395 en dijkpaal 0399 ter hoogte van het oude sluisplateau met schorvegetatie wordt een verborgen glooiing aangelegd vanaf NAP +0,00 m tot NAP +2,00 m. Deze wordt uitgevoerd in gepenetreerde breuksteen met sortering 5-40 kg, laagdikte 0,40 m.

#### 4. Onze overwegingen

Om tot deze vergunningverlening te komen, hebben we een aantal zaken zorgvuldig afgewogen. Hieronder leest u welke argumenten een rol speelden bij ons besluit.

##### *\* Een beoordeling van de effecten is noodzakelijk*

Het te verbeteren dijktraject ligt binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Oosterschelde en (significant-) negatieve effecten van deze activiteit op de beschermde natuurwaarden zijn op voorhand niet uit te sluiten. De werkzaamheden houden niet direct verband met en zijn niet nodig voor het beheer van het gebied. Daarom moet op objectieve wijze onderzocht en passend beoordeeld worden wat de effecten van de activiteiten (kunnen) zijn. In opdracht van de initiatiefnemer is door Grontmij Nederland BV het rapport PZDB-R-07030 'Passende beoordeling Bruinissepolder (15 februari 2007) opgesteld. Naar ons oordeel bevat dit rapport in samenhang met de overige bij de vergunningaanvraag gevoegde stukken de benodigde objectieve informatie om de effecten van de geplande activiteiten te kunnen beoordelen.

##### *\* Effecten zijn mogelijk op beschermde habitats, soorten en 'oude doelen'*

In het Natura 2000-gebied Oosterschelde zijn drie categorieën specifieke instandhoudingsdoelen te onderscheiden: habitats, soorten en de zogenaamde oude doelen. Bij habitats betreft het tijdelijke, dan wel permanente verstoring en/of onttrekking van bij laag water droogvallend slik (behorend tot habitattype Grote ondiepe krekens en baaien) en het habitattype schorren en zilte graslanden, gelegen op het oude sluisplateau nabij Bruinisse. Andere kwalificerende habitattypes zijn niet aanwezig langs dit dijktraject. Bij soorten betreft het mogelijke effecten op de Bontbekplevier die broedt op het oude sluisplateau, de Tureluur en de effecten op foeragerende Kleine zilverreigers en Bontbekplevieren. Overige kwalificerende soorten komen niet in de invloedssfeer van de activiteiten voor of ondervinden er geen effect door. Bij 'oude doelen' betreft het tijdelijke of permanente effecten op de wier- en zoutplantenvegetaties.

##### *\* Er zijn geen significant-negatieve effecten op habitats*

Langs het gehele dijktraject is kwalificerend habitattype H1160 aanwezig, voornamelijk open water, een zeer beperkt deel bestaat uit slikken. Het tijdelijk ruimtebeslag door het gebruik van de werkstrook bedraagt 6 ha, waarvan 1,2 ha slikken, terwijl het habitatverlies door permanent ruimtebeslag 0,97 ha slikken beslaat. Dit verlies is het gevolg van een teenverschuiving van de dijk en het bedekken van slikken door nieuwe en/of verbrede kreukelberm. Dit ruimtebeslag bedraagt minder dan 0,1 % van het totale areaal droogvallend slik in de Oosterschelde en beoordelen we daarmee als geen significant-negatief effect. Dit verlies leidt wel tot een herstelopgave voor de initiatiefnemer. Deze herstelopgave zal in gezamenlijkheid met eerdere en toekomstige kleine verliesposten door de initiatiefnemer gerealiseerd worden. Door het onvermijdelijke gebruik van een werkstrook zal tijdelijk een strook slik verloren gaan, dan wel verstoord worden. Door het toepassen van mitigerende maatregelen, waarbij het slik op de oorspronkelijke hoogte wordt teruggebracht, kan het slik zich volledig herstellen en is er geen sprake van extra verlies van dit habitattype. De negatieve effecten achten wij gering, niet-significant, onvermijdelijk en aanvaardbaar.

Bij de versterking van de dijk langs het oude sluisplateau (tussen dijkpaal 395 en dijkpaal 399) gaat een deel van het habitattype Schorren en zilte graslanden tijdelijk verloren en gaat een klein deel permanent verloren. De kreukelberm (2 m breed) en ondertafel (4 m breed in het horizontale vlak) worden na aanleg weer afgedekt met de afgegraven bodem. Door het afgraven gaat een deel van de schorvegetatie tijdelijk verloren, maar dit wordt beperkt tot een zone van 10 m. Dit zal als mitigerende maatregel worden opgenomen, want standaard is de werkstrook 15 m. Herstel van de schorvegetatie binnen de werkstrook is mogelijk, de bodem wordt namelijk op het oude niveau teruggebracht. In totaal gaat het om 0,6 ha tijdelijk habitatverlies (15 x 400 m) en om 0,02 ha permanent habitatverlies. De staat van instandhouding van schorren in het Natura 2000-gebied is momenteel niet gunstig vanwege de zogenaamde zandhonger waardoor bestaande schorren eroderen. De schorvegetatie op het oude sluisplateau wordt echter beschermd tegen erosie door de steenbekleding aan de waterzijde. Het areaal zal daarom naar verwachting niet afnemen door autonome ontwikkeling. Er zijn ook geen factoren die het herstel van de schorvegetatie na de dijkverbetering belemmeren. Het totale oppervlak aan schorren bin-

nen het Natura 2000-gebied bedraagt ongeveer 270 ha. Het schorretje op het oude sluisplateau is hierbij niet ingerekend omdat deze buiten het Natura 2000-gebied "Oosterschelde" valt. Het oppervlak schorvegetatie grenzend aan het Natura 2000-gebied is niet bekend. Het permanent habitatverlies is in ieder geval verwaarloosbaar ten opzichte van het areaal van habitattypen H1330 in het Natura 2000-gebied. Het tijdelijk habitatverlies bedraagt 0,2 % van het areaal in de SBZ. Aangezien het om een relatief klein oppervlakte habitatverlies gaat en de locatie buiten het Natura 2000-gebied is gelegen, brengt de dijkverbetering de instandhouding van habitattypen H1330 in de Oosterschelde niet verder in gevaar. De negatieve effecten achten wij niet-significant en aanvaardbaar.

*\* Er zijn geen significant-negatieve effecten op 'Natura 2000-broedvogels'*

In het onderzoeksgebied Bruinissepolder zijn acht broedterritoria van twee kwalificerende broedvogelsoorten vastgesteld, te weten zes territoria van Tureluur en twee van de Bontbekplevier. De territoria van de Tureluur zijn allen binnendijks gelegen. De meeste broedterritoria binnendijks zullen naar verwachting niet verstoord worden tijdens de werkzaamheden. De dijk zal namelijk voldoende geluid en zicht op de werkzaamheden wegnemen. Echter op plaatsen waar het onderhoudspad op de kruin ligt is verstoring niet uitgesloten. Dit is het geval tussen dijkpaal 361 tot dijkpaal 383, van de Slikken van Viane tot de oostzijde van de inlaag. Vijf broedterritoria van de tureluur (drie in de inlaag, twee binnendijkse territoria tussen dijkpaal 361 en dijkpaal 375) kunnen dus mogelijk verstoord worden. Ook de twee broedterritoria van de bontbekplevier op het oude sluisplateau liggen binnen de verstoringszone van de dijkverbetering. Aangezien het onderhoudspad wordt opengesteld voor fietsers en andere recreanten zal na de dijkverbetering de verstoring van broedende tureluurs en bontbekplevieren toenemen. Dit kan leiden tot een lager broedsucces of het verlaten van broedplaatsen.

Naar verwachting zullen er binnen de inlaag nog wel broedterritoria voor de tureluur beschikbaar zijn waar de verstoringintensiteit laag genoeg is om te gaan broeden. Van belang is dat de activiteiten op de dijk voor aanvang van het broedseizoen (half april) zijn begonnen zodat de tureluur de mogelijkheid om uit te wijken als de verstoring te groot is. In het binnenland en langs het dijktraject bij de Slikken van Viane zijn naar verwachting voldoende uitwijkmogelijkheden. De tureluur broedt namelijk verspreid langs de gehele Oosterschelde. In de omgeving van het dijktraject broedt de tureluur onder meer langs de Slikken van Viane, langs de noordkust van St. Philipsland en Tholen. Er zijn dus voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig, mogelijk zelfs binnen de inlaag. Als locatiespecifieke mitigerende maatregel worden voorbereidende werkzaamheden op de kruin van de dijk begonnen vóór aanvang van het broedseizoen van de tureluur (half april). Broedvogels kunnen dan tijdig uitwijken zodat verstoring van nesten wordt voorkomen. Wij zijn van mening dat er vanwege het relatief kleine aantal broedterritoria, de uitwijkmogelijkheden en de geringe populatie-effecten van recreatief gebruik geen significante effecten te verwachten zijn op de instandhouding van de populatie tureluurs in de Oosterschelde. Dit geldt zowel voor het effect van de dijkverbetering als voor het effect van het verharderen en openstellen van het onderhoudspad voor recreanten.

In de Oosterschelde broeden ongeveer 54 paar bontbekplevieren. De broedparen in de Bruinissepolder maken dus bijna 4% uit van de totale broedpopulatie in het Natura 2000-gebied.

In de Delta broedt de bontbekplevier op verschillende stenige of spaarzaam begroeide plaatsen zoals korte schorvegetatie, schelprijke stranden, dijkwaluds en karrevelden. De bontbekplevier is behoorlijk territoriaal. De meeste bontbekplevieren broeden dan ook solitair. Het broedseizoen in het deltagebied loopt van half maart tot augustus. De broedduur en uitvliegduur zijn beide ongeveer 24 dagen. Veel broedplaatsen worden jaarlijks gebruikt. Ook in het Deltagebied staat de bontbekplevier bekend als bijzonder plaatsrouw. De kans is dan ook groot dat de bontbekplevier in 2008 wederom zal gaan broeden op het oude sluisplateau.

Gezien het belang van de broedparen in de Bruinissepolder voor de instandhouding van de broedpopulatie van bontbekplevieren in de Oosterschelde wordt als locatiespecifieke mitigerende maatregel een schelpenbankje aangelegd in de omgeving van de voormalige veerhaven in de Anna Jacobapolder (Sint Philipsland), aan de overzijde van Het Zijpe. Deze alternatieve broedlocatie wordt gerealiseerd door het Waterschap Zeeuwse Eilanden in overleg met het Zeeuws Landschap vóór de werkzaamheden in het kader van Project Zeeweringen aan het traject Bruinissepolder een aanvang nemen. In de onderhavige aanvraag is dus ook sprake van het uitvoeren van enkele werkzaamheden in een ander dijkvak.

Onderzoek heeft uitgewezen dat niet alle broedparen tot een succesvolle reproductie komen. Veel nesten mislukken door overspoeling, verstoring of predatie. Na een mislukt nest doen bontbekplevieren soms nog een tweede broedpoging. In de periode van maart tot en met augustus moet dus rekening worden gehouden met broedende vogels op het oude sluisplateau. Echter, door tijdens de werkzaamheden de broedterritoria te monitoren kan mogelijk eerder dan eind augustus gewerkt worden in de omgeving van het oude sluisplateau. Als de broedvogels zijn vertrokken is het niet langer zinvol om een verstoringsvrije zone in acht te nemen.

De bontbekplevier broedt regelmatig op vergelijkbare kunstmatige open plekken. De verwachting is daarom dat deze alternatieve broedlocatie een geschikt alternatief is, die nauwelijks verstoord wordt door recreanten. De onderhoudspaden naast dit dijkvak worden namelijk niet opengesteld voor fietsers.

De eventuele negatieve effecten op de broedvogels zijn naar ons oordeel door het treffen van locatiespecifieke maatregelen aanvaardbaar en niet-significant.

*\* Er zijn geen significant negatieve effecten op 'Natura 2000-niet-broedvogels'*

Het te verbeteren dijktraject speelt een relatief kleine rol als foerageergebied voor vogels. Geen enkele soort is in grote aantallen foeragerend waargenomen langs de Bruinissepolder. Van de meeste soorten was het aantal waargenomen vogels zeer klein (<<1%) ten opzichte van de Oosterschelde populatie en de instandhoudingsdoelstelling voor het Natura 2000-gebied "Oosterschelde". Alleen van de Kleine zilvereiger en Bontbekplevier was het gemiddeld aantal vogels dat bij laagwater langs de dijk aanwezig hoger dan 1% van de populatie in de Oosterschelde. Het gaat echter slechts om 2 kleine zilvereigers en 12 bontbekplevieren. Deze vogelsoorten zijn voornamelijk waargenomen op de Slikken van Viane langs de transportroute vanaf het meest zuidelijk deel van het dijktraject. Alle vogels langs het dijktraject Bruinissepolder kunnen naar verwachting tijdens de dijkverbetering uitwijken naar andere delen van de Slikken van Viane om te foerageren. Dit is een uitgestrekt foerageergebied met een belangrijke functie voor veel vogelsoorten. Permanente effecten op het foerageergebied door het gebruik van een werkstrook of door permanent ruimtebeslag is eveneens niet te verwachten. Na de werkzaamheden wordt de werkstrook weer op oude hoogte teruggebracht waarna herstel kan optreden.

Binnen een zone van 200 m van het dijktraject Bruinissepolder zijn geen belangrijke hoogwatervluchtplaatsen aanwezig. De aantallen waargenomen vogels tijdens de hoogwaterkateringen in 2004 en 2005 waren gering ten opzichte van de populatie in het Natura 2000-gebied of de instandhoudingsdoelstelling. Naar verwachting kunnen de vogels tijdens de werkzaamheden dan ook uitwijken naar betere hoogwatervluchtplaatsen. Langs de Slikken van Viane zijn belangrijke hoogwatervluchtplaatsen voor veel vogelsoorten aanwezig.

Het dijktraject heeft een relatief kleine rol als foerageergebied en hoogwatervluchtplaats voor vogels. Er zijn voor alle vogelsoorten voldoende uitwijkmogelijkheden tijdens de werkzaamheden en de permanente effecten van ruimtebeslag zijn verwaarloosbaar op het resterende foerageergebied. Significante effecten op de instandhouding van kwalificerende niet-broedvogels zijn dan ook niet te verwachten.

*\* Er zijn geen significant-negatieve effecten op de Rugstreepad*

De Rugstreepad is alleen in het nabijgelegen gebied de Maire waargenomen. Om te voorkomen dat deze amfibieën op het dijktraject komen zal als mitigerende maatregel bij aanvang van de werkzaamheden een paddenscherm geplaatst tussen dijkpaal 0361 en dijkpaal 0375 (het traject ten zuiden van de inlaag) om te voorkomen dat de Rugstreepad op het werkterrein terechtkomt. De schermen voorkomen dat Rugstreepadden vanuit de inlaag op het werkterrein of op het opslagterrein kunnen komen. Het scherm dient na afloop van de werkzaamheden verwijderd te worden.

*\* Er zijn geen significant-negatieve effecten op wier- en zoutvegetaties*

Bij de dijkverbetering gaan alle wervegetaties tijdelijk verloren. Echter, op geen enkel deel van het dijktraject is thans een echt soortenrijke wervegetatie aanwezig die als kwalificerend habitat moet worden beschouwd. In de keuze van de nieuwe steenbekleding is bovendien rekening gehouden met de aanwezige wervegetatie en mogelijkheid tot herstel of zelfs verbetering. Met de getijdenbeweging kunnen wieren over grote afstanden verspreiden. Andere wervegetaties kunnen als bronpopulatie dienen voor kolonisatie van de nieuwe steenbekleding.

De zoute vegetatie op de boventafel gaat door de werkzaamheden tijdelijk verloren. Een deel van schorvegetatie tussen dijkpaal 395 en dijkpaal 399 gaat eveneens tijdelijk verloren. Aangezien langs het gehele dijktraject betonzuilen worden toegepast, kan de zoute vegetatie de voegen tussen de zuilen na de dijkverbetering weer koloniseren. Kolonisatie kan plaatsvinden vanuit dijktrajecten in de omgeving. Via getijdenbeweging kunnen zaden zich relatief gemakkelijk en over grote afstanden verspreiden. Na de werkzaamheden zal de grond op het oude sluisplateau weer op de oude hoogte worden teruggebracht. Hierna kunnen de groeiplaatsen weer worden gekoloniseerd uit de zaadbank in de bodem of vanuit de planten die niet zijn aangetast. Een significant effect op de instandhouding van wier- en zoute vegetaties langs de Oosterschelde is daarom niet te verwachten.

*\* In combinatie met andere activiteiten in de Oosterschelde veroorzaakt uw activiteit geen significant-negatieve effecten*

Ook als we kijken naar andere activiteiten in de Oosterschelde treden er in gezamenlijkheid geen significante negatieve effecten op. We denken hierbij aan activiteiten die tegelijkertijd met uw activiteit plaatsvinden. Cumulatieve effecten kunnen zowel worden veroorzaakt door autonome ontwikkelingen (het bereiken van een nieuw morfologisch evenwicht na het uitvoeren van de deltawerken en de verwachte zee-



spiegelstijging) als diverse menselijke activiteiten in het gebied zoals scheepvaart, visserij, recreatie en andere activiteiten.

Door de werkzaamheden op het traject Bruinissepolder vindt een tijdelijke verstoring plaats van vogels waarvoor de Oosterschelde als Vogelrichtlijngebied is aangewezen. Te denken valt aan broedvogels zoals tureluur en bontbekplevier. Daarnaast zal 1,2 ha van het habitatype 1160 verloren gaan, waarvan 0,2 ha slikken. Verdere menselijke activiteiten, die ook een negatieve invloed kunnen hebben op de genoemde soorten en habitats zijn visserij en recreatie in het gebied, maar ook werkzaamheden in het kader van het vergroten van de veiligheid.

#### *Algemene autonome ontwikkelingen*

De Oosterschelde is een zout getijdenwater, dat zeewaarts en landwaarts wordt begrensd door de Stormvloedkering en de compartimenteringsdammen. Als gevolg van de afsluitingen zijn er zowel de stroomsnelheden als ook de dynamiek afgenomen. Er wordt geen rivierslib meer aangevoerd en de geulen zijn te ruim

gedimensioneerd. Het gevolg is de zogenoemde 'zandhonger', dat wil zeggen dat platen, slikken en schorren eroderen om de geulen op te vullen. Dit zorgt ervoor dat de oppervlakte intergetijdengebieden jaarlijks afneemt met 40 a 50 ha. Het verlies van intergetijdengebied en het verminderen van de droogvalduur betekent een afname van foerageermogelijkheden voor steltlopers. In het doelendocument van juni 2006 wordt er echter rekening mee gehouden dat de teruggang van het intergetijdengebied niet gekeerd kan worden en

zijn de doelen op deze afname afgestemd.

#### *Recreatie*

De Oosterschelde vormt een aantrekkelijk recreatiegebied, vooral in de zomer. Door geluid en aanwezigheid van o.a. wandelaar, fietsers, boten, (kite-)surfers, sportvissers (inclusief pieren-spitters) kunnen broedende, foeragerende, overtijende of rustende vogels en zeehonden verstoord worden. In het geval van de dijkverbeteringswerken zijn vooral de fietsers en wandelaars van belang door hun verstorende effecten op vogels. Er kan worden aangenomen dat als gevolg van de dijkverbeteringswerkzaamheden de verstoring door recreanten zou kunnen toenemen door de aanwezigheid van nieuwe verharde onderhoudspaden indien ze dichtbij een hoogwatervluchtplaats, een slik of schor liggen. Door het nemen van mitigerende maatregelen (o.a. afsluiten van onderhoudspaden) wordt voorkomen dat er (significant-) negatieve effecten van recreanten als gevolg van de werkzaamheden optreden. Voor recreatie in het algemeen geldt dat maatregelen zijn genomen zoals het afsluiten van kwetsbare gebieden om (significant-) negatieve effecten van recreatie op de natuurwaarden van de Oosterschelde te voorkomen.

#### *Visserij*

Er worden verschillende vormen van visserij (boomkorvisserij, mosselteelt, vaste vistuigen, mechanische en handmatige kokkelvisserij) in het gebied uitgeoefend die kunnen leiden tot verstoring van vogels en zeehonden door geluid, voedselcompetitie en tot beschadiging van de kwalificerende habitats zoals habitatype 1160 (grote baaien). Het bezoeken van kokkelbanken tijdens laagwater in verband met handmatige kokkelvisserij kan een verstoring van rustende of foeragerende vogels tot gevolg hebben. Door de regelgeving zoals het Schelpdierbesluit en het nemen van in vergunningen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 voorgeschreven mitigerende maatregelen bij het uitoefenen van bijvoorbeeld mechanische en handmatige kokkelvisserij worden negatieve effecten zoals voedselcompetitie en beschadiging van kwalificerende habitats zo goed mogelijk beperkt.

#### *Dijkverbeteringswerken*

Door de dijkverbeteringswerken kan het intergetijdengebied permanent worden aangetast. De kenmerkende planten en dieren die zich door aanleg van de harde oeverbeschoeiingen op de dijken hebben kunnen ontwikkelen, blijven ook in de toekomst gehandhaafd. Verder kunnen broedende, rustende en foeragerende vogels verstoord worden. Door het nemen van in vergunningen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 voorgeschreven mitigerende maatregelen worden negatieve effecten voor vogels en habitats verzacht en significante effecten voorkomen. Voor het totale oppervlakteverlies aan habitatypen veroorzaakt door de dijkversterkingen zal een herstelopgave geformuleerd worden.

#### *Overige activiteiten*

Windmolens kunnen negatieve effecten veroorzaken o.a. door geluid of leiden tot aanvaarding. Door het snijden van zeegroenten kan een tijdelijke en plaatselijke verstoring plaatsvinden van de functie van de schorren als hoogwatervluchtplaats, rust-, foerageer- en broedplaats voor vogels. Door betreding van het schor kan het tot verstoring van de vegetatie komen. Door het nemen van in vergunningen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 voorgeschreven mitigerende maatregelen worden negatieve effecten verzacht en significante effecten voorkomen. Nieuwe activiteiten worden middels het verlenen van vergunningen geregeld.

We hebben hiermee uw activiteit getoetst aan de zogenaamde instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Oosterschelde, die bestaan uit:

- doelstellingen voor vogelsoorten
- doelstellingen voor habitattypen en habitatsoorten
- doelstellingen uit aanwijsbesluiten van de beschermde natuurmonumenten Oosterschelde-buitendijks en Oosterschelde-binnendijks

Meer informatie over de Oosterschelde en de instandhoudingsdoelstellingen leest u in deel C van deze vergunning.

### 5. Zienswijzen van belanghebbenden

Op het moment dat wij uw vergunningaanvraag binnen kregen, hebben wij een afschrift hiervan verstuurd naar:

- de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
- het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Schouwen-Duiveland.

Daarnaast hebben wij een ontwerpbesluit gedurende zes weken ter inzage gelegd en eventuele belanghebbenden met een publicatie in het huis-aan-huis-blad Ons Eiland (Schouwen-Duiveland) daarop geattendeerd. Ze kregen op die manier de gelegenheid om hun zienswijze te geven op uw aanvraag. De Zeeuwse Milieufederatie en Vogelbescherming Nederland hebben wij daarenboven middels een brief op de publicatie geattendeerd.

U heeft als initiatiefnemer van de mogelijkheid gebruik gemaakt om een mondelinge zienswijze in te dienen. Hiervan is een verslag gemaakt die door de deelnemers is geaccordeerd. U heeft vijf punten ingebracht:

1. U verzoekt om de standaard-mitigerende maatregel betreffende het preventief kort maaien van de vegetatie (voorwaarde 9) enigszins aan te passen, door ook beweiding als middel tot het verkrijgen van een korte vegetatie toe te staan. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de praktijk waarbij in veel gevallen het dijktraject al door schapen begraasd is. Kort maaien is dan een overbodige maatregel. Wij zijn van mening dat beweiding inderdaad gebruikelijke praktijk is, door beweiding hetzelfde resultaat bereikt wordt en geen extra (risico's op) negatieve effecten optreden. Wij hebben de voorwaarde daarom conform uw verzoek aangepast.
2. U stelt dat de passage 'zorgvuldig nakomen van de voorschriften voorkomt dat we de vergunning voortijdig intrekken of verdere voorwaarden stellen' (deel A: tweede zin van paragraaf 2 'Geldigheid') formeel-juridisch deels onterecht is. Verdere voorwaarden kunnen volgens u pas vastgesteld worden na een wijziging van de vergunning, inclusief een nieuwe ronde van zienswijzen door belanghebbenden. Wij zijn het eens met de stelling dat het stellen van nadere voorwaarden inderdaad een wijziging van de vergunning betekent waarop zienswijzen ingediend kunnen worden. De formulering zoals in de ontwerpbeschikking is gebruikt sluit dat ons inziens echter niet uit. Niettemin hebben we om verwarring te voorkomen de formulering aangepast.
3. U voert aan dat voorwaarde 2 van de ontwerpbeschikking ten onrechte is opgenomen. Voorwaarde 3 van de ontwerpbeschikking, de aanleg van een schelpenbankje, is juist bedoeld als mitigerende maatregel voor dit negatieve effect. De kans op broedsucces zou zelfs groter zijn dankzij de mitigerende maatregel. Voor de uitvoering van de dijkverbeteringswerken is het niet werkbaar om in de genoemde tijdspanne niet te mogen werken, vandaar de keuze voor mitigatie. Wij constateren dat de bedoelde voorwaarde kennelijk ten onrechte in uw planbeschrijving is opgenomen. Wij kunnen ons vinden in uw uitleg dat de aanleg van het schelpenbankje als mitigerende maatregel is bedoeld en dat deze zelfs als een verbetering is aan te merken. Voorwaarde is wel dat dit bankje vóór het broedseizoen van 2008 is aangelegd. Voorwaarde 2 hebben wij derhalve conform uw verzoek geschrapt en in voorwaarde 3 (nu voorwaarde 2) is een datum toegevoegd waarvoor het schelpenbankje aangelegd moet zijn.
4. U geeft aan dat u in plaats van breuksteen lavaslakken als afstrooiing van gepenetreerde bekledingen wilt toepassen. U voert aan dat dit materiaal gunstiger/kansrijker is voor het milieu, omdat het beter vocht vasthoudt en meer aanhechtingspunten voor organismen biedt. Daarnaast hecht het materiaal waarschijnlijk ook beter aan de onderlaag. Op basis van praktijkproeven die u heeft ondernomen zal dit materiaal waarschijnlijk als nieuwe lijn voor dit soort bekledingen worden gehanteerd. Wij kunnen ons vinden in uw verzoek. Van belang is dat de mogelijkheden voor herstel van de organismen waarschijnlijk beter zijn. In paragraaf 3 van deel A van deze vergunning hebben we de beschrijving van uw activiteiten op dit onderdeel aangepast.
5. U geeft aan dat in paragraaf 4 van deel A van de ontwerpbeschikking, de bespreking van effecten op habitats, ten onrechte over 6 ha werkstrook en 1,2 ha permanent ruimtebeslag wordt gesproken. Dat moet (veel) minder zijn. Waarschijnlijk is een komma verkeerd geplaatst. Naar aanleiding van deze opmerking hebben wij nader overleg gevoerd met de opsteller van de passende beoordeling van Grontmij. Deze heeft, na mede overleg met de ontwerper van de dijk-

verbetering te hebben gevoerd, de gegevens gecontroleerd. Zijn conclusie is dat het tijdelijke ruimtebeslag conform de passende beoordeling is en dus 6 ha bedraagt, waarvan 1,2 ha slikken, maar dat het permanente ruimtebeslag 0,97 ha slikken en 0,02 ha schor bedraagt. Het totale permanente ruimtebeslag bedraagt dus 0,99 ha, hetgeen minder is dan de 1,2 ha die in de passende beoordeling wordt genoemd. Daarvan zou echter 0,2 ha slikken zijn en het overige niet bij laagwater droogvallende slikken. Het permanent habitatverlies van slikken is dus aanmerkelijk groter. Toch is het totale areaal habitatverlies kleiner dan 1,2 ha omdat wij een kreukelberm aanleggen op een voor de verbetering stenige glooiing, al of niet boven de laagwaterlijn, niet als permanent, maar tijdelijk habitatverlies beschouwen. In deze vergunning hebben we het permanente habitatverlies daarom vastgesteld op 0,97 ha slikken en 0,02 ha schor.

Door de gemeente Schouwen-Duiveland is een zienswijze na het verstrijken van de gestelde termijn ingediend. Door andere belanghebbenden zijn geen zienswijzen ingediend.

## Deel B. Wettelijk kader en beleid

In paragraaf 1 van dit deel leest u welke artikelen uit de Natuurbeschermingswet 1998 en de Habitatrichtlijn uit 1992 van belang zijn bij het verlenen van deze vergunning.

In paragraaf 2 leest u welk beleid een rol speelt bij de vergunningverlening.

### 1. Wettelijk kader

In 1998 is de Natuurbeschermingswet 1998 opgesteld. Op 20 januari 2005 is er een wet aangenomen die de Natuurbeschermingswet uit 1998 op een aantal punten heeft gewijzigd. Sinds 1 oktober 2005 is een aantal artikelen uit de Natuurbeschermingswet 1998 en de wijzigingswet in werking getreden.

De voor vergunningverlening van belang zijnde artikelen zijn:

#### *Artikel 2, eerste lid van de Natuurbeschermingswet 1998*

In dit artikel staat wat we onder 'gedeputeerde staten' verstaan, voor zover niet anders is bepaald.

Gedeputeerde staten = gedeputeerde staten van de provincie waarin geheel of grotendeels zijn gelegen:

- gebieden als bedoeld in artikel 10a (zie hieronder), of
- natuurmonumenten, of
- landschapsgezichten onderscheidenlijk beschermde natuurmonumenten, of
- beschermde landschapsgezichten.

#### *Artikel 10a, eerste lid van de Natuurbeschermingswet 1998*

In dit artikel staat dat Onze Minister gebieden aanwijst om de volgende Europese richtlijnen uit te kunnen voeren:

- richtlijn (EEG) nummer 79/409 (Vogelrichtlijn)
- richtlijn (EEG) nummer 92/43 (Habitatrichtlijn)

#### *Artikel 10a, tweede lid van de Natuurbeschermingswet 1998*

Dit artikel bepaalt dat een besluit de instandhoudingsdoelstelling voor het gebied bevat. Het gaat dan om besluiten, zoals bedoeld in het vorige artikel (het eerste lid van artikel 10a). Onder instandhoudingsdoelstellingen vallen in ieder geval:

- a. doelstellingen die gaan om de instandhouding van de leefgebieden, voorzover dit vereist is volgens richtlijn (EEG) nummer 79/409, of
- b. doelstellingen die gericht zijn op de instandhouding van de natuurlijke habitats of van de populaties van in het wild levende dier- en plantensoorten, voorzover dit vereist is volgens richtlijn (EEG) nummer 92/43.

#### *Artikel 10a, derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998*

Dit artikel bepaalt dat de instandhoudingsdoelstelling (uit artikel 10a, tweede lid) ook betrekking kan hebben op doelstellingen gericht op:

- het behoud van het natuurschoon
- het herstel van het natuurschoon
- de ontwikkeling van het natuurschoon
- de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied

Voor zover deze niet vallen onder de doelstellingen volgens de richtlijnen uit het tweede lid vereist is.

#### *Artikel 15a, tweede lid van de Natuurbeschermingswet 1998*

Volgens dit artikel is het gebied geen beschermd natuurmonument meer vanaf het moment dat het gebied wordt aangewezen als Natura 2000-gebied.

#### *Artikel 15a, derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998*

In dit artikel staat dat de instandhoudingsdoelstelling voor het Natura 2000-gebied ook betrekking heeft op eerdere doelstellingen, die gericht waren op:

- het behoud van het natuurschoon
- het herstel van het natuurschoon
- de ontwikkeling van het natuurschoon
- de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied.

Dit geldt ook als het gebied niet langer aangewezen is als beschermd natuurmonument. We houden dan dus doelstellingen aan zoals ze waren toen het gebied nog wel aangewezen was als beschermd natuurmonument.

#### *Artikel 19d, eerste lid van de Natuurbeschermingswet 1998*

Dit artikel bepaalt dat het verboden is om projecten of andere handelingen te realiseren of onderscheidenlijk te verrichten:

- zonder vergunning van Gedeputeerde Staten, of
- in strijd met voorschriften of beperkingen die aan de vergunning verbonden zijn.

Bovenstaande is het geval als die projecten of handelingen:

- de kwaliteit kunnen verslechteren van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een aangewezen gebied zoals bedoeld in artikel 10a, eerste lid of artikel 12, derde lid.
- een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen zijn hierbij het uitgangspunt.
- de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

*Artikel 19e van de Natuurbeschermingswet 1998*

In dit artikel staat dat Gedeputeerde Staten bij het verlenen van een vergunning letten op de instandhoudingsdoelstelling en rekening houden:

- a. met de gevolgen die een project of andere handeling kan hebben voor:
  - het gebied dat aangewezen is op grond van artikel 10a, eerste lid, of
  - het gebied waarvan de aanwijzing in overweging is genomen, zoals bedoeld in artikel 12, derde lid;
- a. met een beheersplan dat op grond van artikel 19a of artikel 19b is vastgesteld.

Het gaat hier om het verlenen van een vergunning zoals bedoeld in artikel 19d, eerste lid.

*Artikel 19f van de Natuurbeschermingswet 1998*

In dit artikel staat dat voordat Gedeputeerde Staten een besluit nemen over een vergunning (artikel 19d, eerste lid) een initiatiefnemer van een nieuw project of andere handelingen eerst een passende beoordeling maakt voor de gevolgen van het gebied. Daarbij houdt hij/zij rekening met de instandhoudingsdoelstellingen:

- als het nieuwe project of andere handelingen niet direct verband houden of nodig zijn voor het beheer van een gebied, zoals bedoeld in artikel 10a, eerste lid of artikel 12, derde lid,
- maar dit project in combinatie met andere projecten of handelingen wel significante gevolgen kunnen hebben voor het gebied.

*Artikel 19g, eerste lid van de Natuurbeschermingswet 1998*

Dit artikel geeft aan dat Gedeputeerde Staten pas een vergunning (artikel 19d, eerste lid) kunnen verlenen op het moment dat zij zich ervan hebben verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Dit moet blijken uit een passende beoordeling, zoals bedoeld in artikel 19f, eerste lid.

*Artikel 19i, eerste lid van de Natuurbeschermingswet 1998*

In dit artikel staat dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor de instandhouding van een gebied:

- aangewezen op grond van artikel 10, eerste lid, artikel 10a, eerste lid, of
- waarvan de aanwijzing in overweging is genomen, zoals bedoeld in artikel 12.

Deze zorg houdt in ieder geval het volgende in. Weet of kan iemand redelijkerwijs vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kan hebben voor het gebied? Dan is diegene verplicht dergelijke handelingen of nalaten te voorkomen. Is dat niet mogelijk, dan is diegene verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om die gevolgen te voorkomen. Kunnen de gevolgen niet worden voorkomen, dan is diegene verplicht deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Uitgangspunt is allereerst de instandhoudingsdoelstelling voor gebieden die aangewezen zijn op grond van artikel 10a, eerste lid. Daarnaast nemen we als uitgangspunt de wezenlijke kenmerken van een gebied, aangewezen op grond van artikel 10, eerste lid.

*Artikel V, eerste lid, van de Wet van 20 januari 2005 tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998*

De Wet van 20 januari 2005 houdt een aantal wijzigingen in van de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wijzigingen houden verband met Europeesrechtelijke verplichtingen.

Artikel V, eerste lid van deze Wet, bepaalt dat de besluiten van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit tot aanwijzing van Vogelrichtlijngebieden, gelden als besluiten als bedoeld in artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998.

*Artikel 4, eerste lid, derde alinea, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992*

Deze richtlijn gaat over de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (de Habitatrictlijn). In dit artikel staat dat elke lidstaat op basis van de criteria van bijlage III (fase 1) en van de relevante wetenschappelijke gegevens een lijst van gebieden voorstelt, waarop staat aangegeven welke typen natuurlijke habitats van bijlage I en welke inheemse soorten van bijlage II in die gebieden voorkomen. Voor diersoorten met een zeer groot territorium komen deze gebieden overeen met de plaatsen, binnen het natuurlijke verspreidingsgebied van die soorten, die de fysische en biologische elementen vertonen welke voor hun leven en voortplanting essentieel zijn. Voor aquatische soorten met een groot

territorium worden deze gebieden alleen voorgesteld indien het mogelijk is een zone duidelijk af te bakenen die de fysische en biologische elementen vertoont welke voor hun leven en voortplanting essentieel zijn. Zo nodig stellen de lidstaten aanpassingen van de lijst voor in het licht van de resultaten van het in artikel 11 bedoelde toezicht. De lijst wordt binnen drie jaar na kennisgeving van de richtlijn aan de Commissie toegezonden met informatie over elk gebied. Deze informatie omvat een kaart, de naam, de ligging en de oppervlakte van het gebied, alsmede de gegevens die zijn verkregen uit toepassing van de in bijlage III (fase 1) vermelde criteria, en wordt verstrekt op basis van een door de Commissie volgens de procedure van artikel 21 opgesteld formulier.

*Artikel 4, tweede lid van de Habitatrichtlijn*

In artikel 4, tweede lid, derde alinea stelt de Commissie de lijst van gebieden van communautair belang vast, waarop de gebieden staan aangegeven met een of meer prioritaire typen natuurlijke habitats of een of meer prioritaire soorten.

*Artikel 4, vijfde lid van de Habitatrichtlijn*

Dit artikel bepaalt dat de bepalingen van artikel 6, tweede, derde en vierde lid van de Habitatrichtlijn gelden, zodra een gebied op de lijst is geplaatst die bedoeld is in het tweede lid, derde alinea.

*Artikel 6 tweede lid van de Habitatrichtlijn*

Dit artikel stelt dat de lidstaten passende maatregelen treffen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten niet verslechterd in de speciale beschermingszones. Ook zorgen ze ervoor dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangegeven. Dit geldt voorzover die factoren een significant effect kunnen hebben. Daarbij wordt gelet op de doelstellingen van deze richtlijn.

*Artikel 6 derde lid van de Habitatrichtlijn*

In dit artikel staat dat voor een plan of project een passende beoordeling gemaakt moet worden van de gevolgen voor het gebied. Dit geldt voor een plan of project dat niet direct verband houdt met het beheer van het gebied of niet direct nodig is voor het beheer van het gebied. Maar dit plan of project kan afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen hebben voor een gebied. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied.

De bevoegde nationale instanties geven slechts toestemming voor zo'n plan of project:

- nadat zij de zekerheid hebben dat het de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet zal aantasten, en;
- nadat zij in voorkomend geval inspraakmogelijkheden hebben geboden.

Ze letten hierbij op de conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied. Ze geven toestemming onder voorbehoud van wat dat in lid 4 staat.

*Artikel 6, vierde lid van de Habitatrichtlijn*

Artikel 6 lid 4 van de Habitatrichtlijn stelt dat indien een plan of project, ondanks negatieve conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied, bij ontstentenis van alternatieve oplossingen, om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, toch moet worden gerealiseerd, de lidstaat alle nodige compenserende maatregelen neemt om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft. De lidstaat stelt de Commissie op de hoogte van de genomen compenserende maatregelen. Wanneer het betrokken gebied een gebied met een prioritair type natuurlijke habitat en/of een prioritaire soort is, kunnen alleen argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijke gunstige effecten dan wel, na advies van de Commissie, andere dwingende redenen van groot openbaar belang worden aangevoerd.

## 2. Beleid

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft de Oosterschelde aangewezen als speciale beschermingszone. Dit heeft hij gedaan op grond van de Vogelrichtlijn. De Oosterschelde is een Natura 2000-gebied (artikel 10a, eerste lid, Natuurbeschermingswet 1998). Dit is zo bepaald in artikel V, eerste lid, van de Wet van 20 januari 2005 tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen.

*Wel aangemeld*

In 2003 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de Oosterschelde bij de Europese Commissie aangemeld als speciale beschermingszone (artikel 4, lid 1 van de Habitatrichtlijn).

### *Nog niet aangewezen*

De Habitatrichtlijngebieden zijn nog niet aangewezen conform artikel 10a, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998. Op 8 december 2004 heeft de Europese Commissie de Habitatrichtlijngebieden, die door Nederland zijn aangemeld, op de communautaire lijst geplaatst. Totdat de formele aanwijzingsprocedure is voltooid gaan we uit van het volgende. We komen artikel 6 van de Habitatrichtlijn na met een beroep op de rechtstreekse werking, of we interpreteren richtlijnconform de artikelen 19d en verder.

### *Communautaire lijst*

Op 7 december 2004 heeft de Europese Commissie de communautaire lijst vastgesteld voor de Atlantische biografische regio. Nederland hoort bij deze regio. Zodra een gebied op de communautaire lijst is geplaatst, zoals nu dus het geval is, zijn de bepalingen van artikel 6, tweede, derde en vierde lid van de Habitatrichtlijn voor dat gebied van toepassing.

Dat betekent dat we een aanvraag tot vergunningverlening (ex artikel 19d, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998) rechtstreeks aan artikel 6, tweede, derde en vierde lid, van de Habitatrichtlijn moeten toetsen. Dit moet op grond van artikel 10 van het EG-verdrag op het moment dat een derde belanghebbende hierom vraagt. Het kan ook betekenen dat we artikel 19d, eerste lid, volgens de bepalingen uit de Habitatrichtlijn moeten uitleggen wanneer het beschermde natuurmonument overlapt met het Habitatrichtlijngebied.

### *Jurisprudentie*

We wijzen u op een uitspraak van de Raad van State van 28 februari 2007 waarin naar het oordeel van de Afdeling niet kan worden aanvaard dat de reikwijdte en werkingsfeer van de in artikel 19d, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 opgenomen verbodsbepaling, die is gekoppeld aan de vergunningplicht, via interpretatie van het communautaire recht wordt uitgebreid, terwijl deze uitbreiding niet kenbaar is voor de adressanten van de verbodsnorm. Daarbij neemt de Afdeling mede in aanmerking dat tegen overtreding van dit voorschrift door middel van bestuursdwang handhavend kan worden opgetreden en deze overtreding tevens ingevolge artikel 1a van de Wet op de economische delicten een economisch delict oplevert. Verweerder was derhalve in de onderhavige procedure niet bevoegd om op basis van artikel 19d van de Natuurbeschermingswet 1998 vergunning te verlenen.

Zoals de Afdeling op grond van de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen eerder heeft overwogen in haar uitspraak van 31 maart 2000 in de zaak Texel (E01.97.0178; AB 2000/302) moet, alvorens wordt toegekomen aan de vraag of een artikel van de Habitatrichtlijn rechtstreekse werking heeft, worden nagegaan of het van toepassing zijnde nationale recht richtlijnconform kan worden geïnterpreteerd.

### *Natura 2000-doelendocument*

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft ambtelijke concepten van het Natura 2000-doelendocument en gebiedendocumenten voor de verschillende Natura 2000-gebieden voor commentaar aan overheden en maatschappelijke organisaties voorgelegd. Onder deze gebieden valt ook de Oosterschelde. Dit deed het ministerie in december 2005.

In het document zijn kernopgaven voor de verschillende Natura 2000-landschappen geformuleerd. Voorbeelden van deze landschappen zijn Duinen en Noordzee, Waddenzee en Delta. In juni 2006 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit dit doelendocument vastgesteld.

### *Instandhoudingsdoelstellingen*

In januari 2007 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de ontwerpbesluiten voor 111 Natura 2000-gebieden ter inzage gelegd. De Oosterschelde valt onder deze 111 gebieden.

In deze ontwerpbesluiten zijn de kernopgave uitgewerkt in voorlopige algemene instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en -soorten en/of vogelsoorten. Het Natura 2000-doelendocument en het ontwerpbesluit voor de Oosterschelde worden in de overweging bij de aanvraagde vergunning betrokken. Meer over de instandhoudingsdoelstellingen leest u in deel C van deze vergunning.

### *Beleidsplan Oosterschelde*

In 1995 heeft de Stuurgroep Oosterschelde het Beleidsplan Oosterschelde 1995 vastgesteld. Dit beleidsplan beschrijft een integrale visie op de ontwikkeling van het gebied. Voor de inrichting en het beheer van de Oosterschelde is de hoofddoelstelling als volgt:

'Het behoud en zo mogelijk versterking van de natuurlijke waarden, met inachtneming van de basiswaarden van een maatschappelijk functioneren van het gebied, waaronder vooral de visserij, wordt begrepen.'

In 2000 is de Stuurgroep Oosterschelde opgeheven en kwam de beleidsuitvoering in handen van het bestuur van het in 2000 opgerichte Nationaal Park Oosterschelde. Het Beheers- en Inrichtingsplan Nationaal Park Oosterschelde zet het beleid van het Beleidsplan Oosterschelde 1995 voort. Het Nationaal Park Oosterschelde heeft dit inrichtingsplan in 2001 vastgesteld.

## Deel C. Gebiedsbeschrijvingen en instandhoudingsdoelstellingen Oosterschelde

Hieronder leest u in paragraaf 1 een algemene gebiedsbeschrijving van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. In paragraaf 2 beschrijven we zeer gedetailleerd de instandhoudingsdoelen van het gebied. De instandhoudingsdoelen uit deze hele paragraaf en het beleid dat u hebt kunnen lezen in deel B van deze vergunning, zijn voor ons het toetsingskader voor de vergunning. Dat is zo, totdat de definitieve aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden zijn vastgesteld.

### 1. Gebiedsbeschrijving van de Oosterschelde

#### 1.1 Oosterschelde

Het gebied Oosterschelde is een onderdeel van het voormalige estuarium van de Schelde. In 1986 is de Oosterschelde van de zee afgesloten door een stormvloedkering, die de getijdenwerking nog in enige mate toelaat. Als gevolg van de getijdenstromen vinden erosie- en sedimentatieprocessen plaats. Dit veroorzaakt een wisselend patroon van schorren, slikken en droogvallende platen (het intergetijdengebied), ondiep water en diepe getijdengeulen.

In de monding van de Oosterschelde bevinden zich de diepste stroomgeulen die plaatselijk een diepte bereiken van 45 meter. Tussen deze stroomgeulen en in het gebied ten oosten van de Zeelandbrug bevinden zich uitgestrekte gebieden met ondiepe wateren met zandbanken. In het oosten en noorden van het gebied komen grote oppervlakten slikken voor.

Binnendijks worden langs de oever een groot aantal karrenvelden, inlagen en kreekrestanten tot het gebied gerekend. Deze gebieden bestaan voornamelijk uit vochtige graslanden en open water. Het water, het intergetijdengebied en de binnendijks gelegen gebieden vormen samen het leefmilieu voor de rijke flora en fauna van het gebied. De grote variatie aan milieutypen in het gebied gaat gepaard met een grote diversiteit aan dier- en plantensoorten. Deze variatie aan milieutypen wordt bepaald door factoren als getij, stroming, watertemperatuur, hoogteligging, waterkwaliteit en sedimentsamenstelling.

#### *Vogelrichtlijngebied Oosterschelde*

De Oosterschelde is aangewezen als Vogelrichtlijngebied. De kustwateren (zout), intergetijdengebied, schorren en binnendijkse gronden (o.a. brakke inlagen) vormen namelijk samen het leefgebied van een aantal vogelsoorten dat beschreven staan in de Vogelrichtlijn. In Bijlage I van de Vogelrichtlijn staat een aantal vogelsoorten opgenoemd dat in de Westerschelde hun leefgebied heeft (artikel 4.1). Ook fungeert het gebied als broed-, rui- en overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (artikel 4.2).

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat we het voortbestaan en/of de voortplanting van de vogelsoorten zo veel mogelijk ondersteunen. Het gebied vormt een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel dat de vogels zo goed mogelijk beschermt.

#### *Habitatrichtlijngebied Oosterschelde*

Het gebied Oosterschelde behoort tot het Natura 2000-landschap 'Noordzee, Waddenzee en Delta'. De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied Oosterschelde is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden, die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren. Ook nieuwe natuur valt binnen dit gebied, als dit noodzakelijk is om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen. Bij de keuze en de afbakening van de gebieden hebben is alleen rekening gehouden met ver-eisten die te maken hebben met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

### 2. Instandhoudingsdoelstellingen van de Oosterschelde

#### 2.1 Hoofddlijnen van de Natura 2000-doelen

De Oosterschelde behoort tot de Natura 2000-gebieden. In juni 2005 heeft het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de Natura 2000-Contourennotitie uitgebracht. Hierin staan de kaders voor de Natura 2000-doelen. Hieronder leest u enkele hoofddlijnen van deze doelen.

De doelen zijn:

- bijdragen aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie;
- bijdragen aan de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk, zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;



- behouden en herstellen van de ruimtelijke samenhang met de omgeving voor de duurzame instandhouding van natuurlijke habitats en soorten, die in Nederland voorkomen;
- behouden en herstellen van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied. Dit geldt voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd;
- behouden en herstellen van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding. Dit geldt voor de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

De doelen zijn verder uitgewerkt in het doelendocument van juni 2006 en de ontwerpbesluiten die de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op 9 januari 2007 ter visie heeft gelegd.

Voor alle grote wateren geldt dat behoud of herstel van de ruimtelijke samenhang tussen geulen, ondieptes, platen en kwelders (of schorren) en de bijbehorende sedimentatie- en erosieprocessen van groot belang zijn.

## 2.2 Kernopgaven voor de Oosterschelde

In het doelendocument is voor de Oosterschelde een aantal kernopgaven geformuleerd. Deze zijn:

- Behoud van slikken en platen voor rustende en foeragerende niet-broedende vogels en rustgebieden voor de gewone en grijze zeehond.
- Behoud en herstel van schorren en zilte graslanden (buitendijks) met alle successiestadia, zoet-zout overgangen, verscheidenheid in substraat en gedijregime en als hoogwatervluchtplaats.
- Behoud en ontwikkeling van kwaliteit binnendijkse brakke gebieden voor noordse woelmuis en voor broedvogels (kluut, sterns) en als hoogwatervluchtplaats, overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) brakke variant van ruigten en zomen (harig wilgenroosje), schorren en zilte graslanden (binnendijks) en als hoogwatervluchtplaats.

## 2.3 Instandhoudingsdoelen voor de Oosterschelde

De kernopgaven zoals u ze hierboven heeft gelezen, zijn in het ontwerpbesluit 'Oosterschelde' van 9 januari 2007 vertaald in instandhoudingsdoelen.

Voor de habitattypen zijn de volgende doelen opgenomen:

- H1160 Grote, ondiepe krekens en baaien: behoud van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit.
- H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia spp.* en andere zoutminnende planten: uitbreiding van de oppervlakte en het behoud van de kwaliteit van zilte pionierbegroeiingen, *zeekraal* (subtype A).
- H1320 Schorren met slijkgrasvegetatie (*Spartinion maritimae*): behoud van de oppervlakte.
- H1330 Atlantische schorren (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*): behoud van de oppervlakte en de kwaliteit van de schorren en zilte graslanden, *buitendijks* (subtype A) en uitbreiding van de oppervlakte en het behoud van de kwaliteit van schorren en zilte graslanden, *binnendijks* (subtype B).
- H7140 Overgangs- en trilveen: uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit van overgangs- en trilvenen, *veenmosrietlanden* (subtype B).

Voor de *habitatrictlijnsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- H1340 Noordse woelmuis: uitbreiding van de verspreiding, de omvang en het behoud van de kwaliteit van het leefgebied voor de uitbreiding van de populatie.
- H1365 Gewone zeehond: behoud van de omvang en de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied voor uitbreiding van de populatie voor een regionale populatie van ten minste 200 exemplaren in het Deltagebied.

Voor de *broedvogelsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van:
  - A132 Kluut ten minste 2.000 paren;
  - A137 Bontbekplevier ten minste 100 paren;
  - A191 Grote stern ten minste 4.000 paren;
  - A193 Visdief ten minste 6.500 paren;
  - A195 Dwergstern ten minste 300 paren.
- Uitbreiding van de omvang en/of verbetering van de kwaliteit van het leefgebied, met een draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van:
  - A138 Strandplevier ten minste 220 paren.
- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied, met een draagkracht voor een populatie van:
  - A194 Noordse stern ten minste 20 paren.

Voor de *niet-broedvogelsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een populatie van:
  - A004 Dodaars                      gemiddeld 80 vogels
  - A005 Fuut                            gemiddeld 370 vogels
  - A007 Kuifduiker                    gemiddeld 8 vogels
  - A017 Aalscholver                  gemiddeld 360 vogels
  - A026 Kleine zilverreiger          gemiddeld 20 vogels
  - A034 Lepelaar                      gemiddeld 30 vogels
  - A043 Grauwe gans                  gemiddeld 2.300 vogels
  - A045 Brandgans                    gemiddeld 3.100 vogels
  - A046 Rotgans                      gemiddeld 6.300 vogels
  - A048 Bergeend                     gemiddeld 2.900 vogels
  - A050 Smient                        gemiddeld 12.000 vogels
  - A051 Krakeend g                    emiddeld 130 vogels
  - A052 Wintertaling                 gemiddeld 1.000 vogels
  - A053 Wilde eend                    gemiddeld 5.500 vogels
  - A054 Pijlstaart                    gemiddeld 730 vogels
  - A056 Slobeend                      gemiddeld 940 vogels
  - A067 Brilduiker                    gemiddeld 680 vogels
  - A069 Middelste zaagbek          gemiddeld 350 vogels
  - A103 Slechtvalk                    gemiddeld 10 vogels
  - A125 Meerkoet                      gemiddeld 1.100 vogels
  - A130 Scholekster                  gemiddeld 24.000 vogels
  - A132 Kluut                         gemiddeld 510 vogels
  - A137 Bontbekplevier                gemiddeld 280 vogels
  - A138 Strandplevier                 gemiddeld 50 vogels
  - A140 Goudplevier                  gemiddeld 2.000 vogels
  - A141 Zilverplevier                 gemiddeld 4.400 vogels
  - A142 Kievit                         gemiddeld 4.500 vogels
  - A144 Drieteenstrandloper        gemiddeld 260 vogels
  - A149 Bonte strandloper          gemiddeld 14.100 vogels
  - A157 Rosse grutto                  gemiddeld 4.200 vogels
  - A160 Wulp                          gemiddeld 6.400 vogels
  - A161 Zwarte ruiter                 gemiddeld 310 vogels
  - A162 Tureluur                      gemiddeld 1.600 vogels
  - A164 Groenpootruiter              gemiddeld 150 vogels
  - A169 Steenloper                    gemiddeld 580 vogels

We gaan hierbij steeds uit van het seizoensgemiddelde.

- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied van:
  - A037 Kleine zwaan
- Behoud van de omvang en de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een populatie van:
  - A143 kanoet                        gemiddeld 7.700 vogels

#### 2.4 Instandhoudingsdoelstellingen versus 'oude doelstellingen'

Naast de doelstellingen vanuit de Vogel- en Habitatrictlijn blijven ook de doelstellingen vanuit de aanwijzing van de Oosterschelde als beschermd natuurmonument van kracht. Deze doelstellingen hebben betrekking op de doelstellingen voor het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van dat deelgebied (artikel 15a, derde lid, Natuurbeschermingswet 1998). En wel zoals het is bepaald in het vervallen besluit. We noemen dit verder: 'de oude doelen'.

Gaan deze oude doelstellingen over Natura 2000-waarden, dan vallen ze onder de instandhoudingsdoelstellingen zoals u ze hiervoor heeft gelezen. In een aantal gevallen is het onmogelijk om zowel de oude doelen als de Natura 2000-doelen te bereiken. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn omdat de doelen om tegenstrijdig beheer vragen. In die gevallen gaan de Natura 2000-doelen voor. Dit doen we om de Europeesrechtelijke verplichtingen na te komen.

In het in voorbereiding zijnde beheerplan voor het Natura 2000-gebied worden de oude doelen in ruimte en tijd uitgewerkt. Net als de overige instandhoudingsdoelen. Ook wordt dan uitgewerkt waar, gezien de oude doelen, achteruitgang van het natuurschoon de natuurwetenschappelijke betekenis toegestaan wordt ten gunste van Natura 2000-doelen.

## 2.5 De oude doelen voor de Oosterschelde

Binnen het Natura 2000-gebied Oosterschelde gelden de oude doelen voor de deelgebieden 'Oosterschelde-buitendijks' en 'Oosterschelde-binnendijks'.

Voor 'Oosterschelde-buitendijks' gaat het om de volgende doelen:

- Behoud van het gebied als internationaal belangrijke schakel in een samenhangend systeem van waterrijke gebieden in het West-Palearctische gebied.
- Behoud van het ecologisch samenhangende geheel van open water, platen, slikken en schorren.
- Behoud van de kenmerkende grote geomorfologische, bodemkundige en hydrologische verscheidenheid.
- Behoud van de waardevolle levensgemeenschappen die te danken zijn aan de verscheidenheid van milieuomstandigheden.
- Behoud van:
  - minder algemene tot zeldzame plantengemeenschappen (blaaswier, darmwiervegetaties, klein en groot zee gras, Engels slijkgras, zee kraal, zee aster, kwelder gras, schorrezout gras, lamsoor, zee weegbree, gewone zoutmelde, strandkweek, zeealsem, rood zwenkgras, zilte rus, melkkruid, Engels gras, schorrekruid, strandmelde, spiesmelde, reukloze kamille, klein slijkgras, knotswier, groefwier en suikerwier),
  - het nationale en internationale belang als overwinteringsgebied, doortrekgebied en permanente verblijfplaats voor een groot aantal vogelsoorten (scholekster, kanoetstrandloper, bonte strandloper, wulp, tureluur, zilverplevier, steenloper, smient, pijlstaart, bergeend, rotgans, brandgans, kleine zwanen, kolganzen, rietganzen, tureluur, wilde eend, visdief, bontbekplevier, strandplevier en kluut)
  - de aquatische zoutwaterlevensgemeenschappen (zeepokken, mosselen, kokkels, platte slijkgaper, wadpier, draadworm, zager, nonnetje, zeeduizendpoot, wadslakje, alikruik, strandkrab, garnaal, slijkgarnaal, wilde mosselbanken, fauna van dijkvlooiingen met zakpijpen, zeedahlia's, zee-anjelier, sponzen, oesters, alikruiken, zeepokken, kreeft, zee kat, zeedonderpad, zeenaald, zwarte grondel, botervis, snotolf en harnasmantje)
  - met vele soorten plantaardig en dierlijk plankton en vissen (schol, schar, bot, tong, haring en sprot) dankzij de goede waterkwaliteit en het (potentiële) leefgebied voor de zee hond.
- Behoud van het weidse karakter en ongereptheid uit een oogpunt van natuurschoon.

Voor 'Oosterschelde-binnendijks' gaat het om de volgende doelen:

- Behoud van het gebied, in samenhang met de binnendijkse natuurgebieden, als internationaal belangrijke schakel in een samenhangend systeem van waterrijke gebieden in de West-Palearctische trekzone voor vogels.
- Behoud van de inlagen, karrevelden, kreekresten, eendenkooien en een graslandgebied.
- Behoud van de belangrijke ecologische en geohydrologische relaties met de Oosterschelde.
- Behoud van de kenmerkende grote geomorfologische, bodemkundige en hydrologische verscheidenheid.
- Behoud van de waardevolle levensgemeenschappen dankzij de verscheidenheid in milieuomstandigheden, met name die van getijloze zoute en brakke milieus van gradiëntsituaties van zout naar zoet en van nat naar droog.
- Behoud van:
  - de functie als leefgebied voor haas, konijn, mol, wezel, bunzing, hermelijn, noordse woelmuis en rugstreepdier.
  - minder algemene tot zeldzame plantengemeenschappen, waarin zeldzame plantensoorten voorkomen zee kraal, schorrekruid, schorrezout gras, kweldergrassen, zilte rus, zee aster, melkkruid, kamgras, rood zwenkgras, veldgerst, duizendblad, kattedoorn, kleine klaver, riet, zeebies, spiesmelde, slanke waterbies, moeraszout gras, valse voszegge, zomprus, ruppia, schedefonteinkruid, zilte waterranonkel, zannichellia, duinriet, zee groene zegge, moeraswespenorchis, bleekgele droogbloem, stijve ogentroost, duindoorn, fraai duizenguldenkruid, zilte zegge, lidsteng, rode waterereprijs, mattenbies, zeerus, zee groene rus, kleine lisdodde, brede stekelvaren, wijfjesvaren, moerasvaren, veenmos, oeverzegge, moeraswilgenroosje, waterzuring, lisdodde, oeverzegge, cyperzegge, tweerijige zegge, scherpe zegge, braam, galigaan, geelhartje, rietorchis, greppelrus, krielparnassia, kwelderzegge, strandbiet, zeewinde, blauwe zeedistel, harig wilgeroosje, riet-zwenkgras, lamsoor, gevlekte orchis, tener fonteinkruid, gedoorn d hoornblad, waterranonkel, kweek, grote brandnetel, breedbladige orchis, addertong, gewone vlier, meidoorn en hondsdraf).
  - Behoud als broedgebied (bosrietzanger, rietzanger, rietgors, kleine karekiet, waterhoen, meerkoet, dodaars, Kievit, scholekster, tureluur, grutto, kluut, bontbekplevier, strandplevier, kokmeeuw, visdief, noordse stern, eenden, kleine plevier, tiftjaf, winterkoning, spotvogel, bruine kiekendief en blauwborst), foerageergebied (kluut, tureluur, Kievit, grutto, smient, rotgans) en pleisterplaats van nationaal en internationaal belang voor kust- en weidevogels, ganzen, eendachtigen en steltlopers.

- Behoud van de variatie in de elementen water, land, dijken, vegetatietypen en vogelrijkdom uit het oogpunt van natuurschoon.

## **2.6 Toetsingskader**

De instandhoudingsdoelen uit deze hele paragraaf en het beleid dat u hebt kunnen lezen in deel B van deze vergunning zijn voor ons het toetsingskader voor de vergunning. Dat is zo, totdat de definitieve aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden zijn vastgesteld.